

Nyhetsbrev mai 2025

Velkommen til markvandring

12. juni inviterer Halden Bondelag, Haldenvassdraget vannområde og Halden kommune til markvandring med faglig innslag fra Norsk Landbruksrådgiving. Invitasjon er vedlagt.

Vi møtes kl. 18 hos Glenn Ørebæk på Viksletta i Berg og i år blir det å se på tiltak i Stordiket og N- sensormålinger i felt.

Det blir servering av pizza og drikke!

Velkommen!

Hold på jorda di, bruk gras som buffer mellom åker og vann!

Ser ut som våronna har gått greit for de fleste og det var godt å få påfyll med regn de siste dagene. Vi krysser fingrene for en god vekstsesong med gode avlinger for alle!

Husket du å holde avstand til nedløpskummer og utløp? Kummer med rist gir jordpartiklene en snarvei ut til bekkene, derfor er det et krav at det ikke blir jordarbeidet nærmere enn 2 meter rundt nedløpskummer og utløp. Har du glemt det? Da bør du så gras rundt kummene nå, slik at det blir lettere å huske på neste gang du skal jordarbeide (det er ikke krav, men det er lurt). Vi minner om at nettopp dette er et av fokusområdene på årets kontroll av produksjonstilskudd.

Et annet krav er at du aldri skal jordarbeide nærmere enn 2 meter fra vassdrag (bekker med årssikker vannføring) – det er et av grunnvilkårene for produksjonstilskudd. Selv om bekken din kanskje ikke er årssikker, så er det uansett et godt prinsipp å holde avstanden på minst 2 meter. De tidene av året det er vann i bekkene er det stor fare for tap av jordpartikler (og dermed næringsstoffer). Derfor, pass på at du har gode buffersoner der det er risiko for at jord fra jordbruksarealer havner i bekker og elver.

Driver du jord langs en bekk/elv som flommer over? Der flom fører til erosjon skal det være 6 meter varig vegetasjon i tillegg til de 2 meterne som er nevnt over. Er det ikke bred nok sone med naturlig vegetasjon, må du kompensere med å så gras. Etabler en grasdekt kantsoner med 6 meters bredde, så kan du også få RMP-tilskudd til den, med ganske godt dekningsbidrag.

Grasdekte kantsoner bidrar til å binde kantene langs bekker og elver, filtrere jordpartikler og ta opp næringsstoffer. Ved å ha slike soner reduserer du kjøring i bekkekanten, noe som er med å stabilisere kantene og reduserer utrasing. Grasdekte kantsoner skal være flerårige, de skal ligge der de har en effekt (dvs. ikke mer enn 8 meter fra vannkanten og der helningsforholdene tilsier det), de skal være 6 meter brede og godt etablerte om

høsten, arealet skal ikke gjødsles eller sprøytes, og de skal slås, beites eller pusses i søknadsåret.

		Grasdekt kantsone som høstes (m/salg/bruk av avling)	Grasdekt kantsone som slås, ikke høstes (arealet regnes som i drift, men ikke berettiget PT)
PT	Arealtilskudd (sone 1)	50 kr/daa	0
	Kulturlandskapstilskudd	300 kr/daa	0
RMP	Grasdekt kantsone i åker (korn/bær/grønnsaker) (6 m bred)	20 kr/m = 3333 kr/daa	20 kr/m = 3333 kr/daa
	Sum pr daa ved grasdekt kantsone i åker	3683 kr/daa	3333 kr/daa

Grasdekte vannveier er effektive for å bremse vann og redusere graving i drågene, og på den måten redusere utlekking av jordpartikler og fosfor. For at sonene du sår skal være tilskuddsberettiget, må de være sådd før 1. juli og godt etablert ved søknadstidspunktet. Merk at graset skal være flerårig! Bredden skal være minst 6 meter. Det er ikke krav til høsting.

		Grasdekt vannvei som høstes (m/salg/bruk av avling)	Grasdekt vannvei som ikke høstes (arealet regnes som i drift, men ikke berettiget PT)
PT	Arealtilskudd (sone 1)	50 kr/daa	0
	Kulturlandskapstilskudd	300 kr/daa	0
RMP	Grasdekt vannvei i åker (korn/bær/grønnsaker) (6 m bred)	35 kr/m = 5833 kr/daa	35 kr/m = 5833 kr/daa
	Sum pr daa ved grasdekt kantsone i åker	6183 kr/daa	5833 kr/daa

NB: Det gis ikke areal- og kulturlandskapstilskudd (produksjonstilskudd) til grasdekte kantsoner og grasdekte vannveier dersom arealet kun slås. I søknad om produksjonstilskudd føres arealet i så fall opp i kode 294, areal ikke berettiget produksjonstilskudd. Dersom arealet er i vanlig drift (høstes/beites/selges), føres det som engareal i søknad om produksjonstilskudd.

Nyttige lenker:

[Veileder for regionale miljøtilskudd 2025](#)

[Kart knytta til regionale miljøtilskudd](#)

[Forskrift om regionale miljøtiltak i jordbruket](#)

[Kart over miljøkravsoner](#)

Statsforvalteren har også laget en nyhetssak om gras, den kan du lese her: [Gras beskytter matjorda.](#)

Ajourføring av kart AR5

Arealressurskartet i Halden kommune er nå oppdatert. Arealressurskartet brukes som kontrollgrunnlag for arealbaserte tilskudd i jordbruket, i arealplanlegging, lovforvaltning og som dokumentasjon i ulike sammenhenger. Kartet er også et sentralt grunnlag for kartjenesten [Gårdskart](#) som er brukt mye av dere og landbruksforvaltningen for informasjon og dokumentasjon.

Hvorfor er det gjort endringer i kartet? For at arealressurskartet skal være oppdatert er det nødvendig å bruke nye ortofoto (målestokkriktige flybilder) for å fange opp endringer som skjer i landskapet. De fleste oppdateringer som er gjort skyldes at det har skjedd endringer i landskapet, som nydyrking, nedbygging, tilplanting eller gjengroing. Det kan også være at kartet tidligere inneholdt feil som nå er rettet opp.

Det er Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) som har oppdatert kartet, etter bestilling fra kartsamarbeidet Geovekst, som kommunen er en del av. Bildene som er brukt er fra 2023. Det er også brukt kart med oppdaterte vei-og vanndata. Det er viktig at det er arealets tilstand som skal legges til grunn for klassifiseringen, ikke hva arealet faktisk brukes til. Eksempelvis skal et område som tilfredsstiller definisjonen for “fulldyrka jord” og kan fornyes ved pløying, registreres som fulldyrka, selv om det brukes til innmarksbeite.

Det kan være lurt å se på [gårdskart](#) og arealtallene nå. Det er disse tallene som søknad om produksjonstilskudd blir kontrollert mot ved førstkommende søknadsomgang. Kommunen har frist for å oppdatere kartdatabasen AR5 15. august, gi oss derfor beskjed innen fristen ved behov for endringer i kartet.

Plantevernbevis

Har du gjennomført autorisasjonskurs for plantevernmidler eller nettbasert fornyingskurs, ta kontakt med landbrukskontoret slik at vi kan få registrert deg i Mattilsynets autorisasjonsregister og utstede bevis.

Webinarserie om nitrogenavrenning fra jordbruket

I sammenheng med nitrogenkveldene er det også lagt opp til en webinarserie om nitrogenavrenning i jordbruket av vannområdene Morsa, Glomma sør, Øyeren og Haldenvassdraget, finansiert av Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus.

Nå er 4 webinarer tilgjengelig på [Vannteam Østs YouTube-kanal](#):
[Fangvekster](#)

- Fordeler av fangvekster – grunnprinsipper og effekter på nitrogen – Randi Berland Frøseth – NIBIO
- Hvordan lykkes med fangvekster – Maren Holthe - NLR
- Hvordan holde åkeren grønn hele året – Else Villadsen – NRL

Fangdammer og våtmarksfilter

- Danske bufferdammer og smarte buffersoner – Brian Kronvang
- Fangdammer – oppbygging, funksjon, vedlikehold, effekt og fremtidens utfordringer – Anne-Grete Buseth Blankenberg – NIBIO
- Etablering av fangdammer – praktiske vurderinger for å se potensiale i landskapet - Atle Hauge

Gjødsling

- Gjødselbrukforskriften – hva er nytt, og hva kommer – Statsforvalteren ØBOA
- Bruk av N-sensor og andre tekniske hjelpemidler – NLR, Rolf Einar Kordal
- Erfaring med gjødslingstiltak – Hans Stumberg

Jordhelse

- Hva er god jordhelse – Øystein Haugerud
- Tiltak for bedre jordhelse – NLR, Else Willadsen
- Karbonbygging i jord – praktisk erfaring – Jørgen Torshov

Neste webinar blir om Jordarbeiding og Andre sektorer, mest sannsynlig sent i juni eller sent i august.

Karbon Agro festivalen

Den 19. juni 2025 inviterer Norsk Landbruksrådgiving til Karbon Agro Festivalen på Skoftestad gård i Ås – Norges første festival som setter fokus på den jordhelsefremmende driftsmetoden Karbon Agro, jord, røtter og jordliv. Festivalen arrangeres som en del av prosjektet [Grobunn – der kunnskap gror](#), og vil samle eksperter, forskere og bønder for en dag med faglig påfyll, utstillinger og praktiske demonstrasjoner.

Karbon Agro-festivalen tar sikte på å samle alle som er opptatt av fremtidens landbruk, enten det handler om å lære mer om driftsmetoden, redusere jordarbeiding, fangvekster, vekstskifte eller utforske jordlivets finurlige egenskaper. Festivalen vil finne sted på Skoftestad gård, som til daglig drives av pilotbøndene Kristian og Knut Arne Kirkeby Huseby i Grobunn-prosjektet. Omringet av Karbon Agro- jorder vil vi denne dagen forvandle gården til et festivalområde hvor både gårds plass, korntørker og jorder tas i bruk for et spennende program og en møteplass for likesinnede.

Program og mer informasjon finner du her: [Karbon Agro-festivalen, 19.jun](#)

Beitedyr og rovvilt

Statsforvalteren har kommet med den årlige veilederen til beitebrukeren i områder med rovvilt. Denne finner du her: [Beitedyr og rovvilt 2025](#)

Viltforvaltning

Viltvakt

Kommunens viltvaktnummer er 969 43 044. Dette nummeret brukes ved observasjon av skadet, sykt eller dødt vilt. Ved påkjørsel av vilt, ring politiet på 02800. Politiet varsler deretter viltvakt.

Villsvin og afrikansk svinepest

Regjeringen har fastsatt et mål om at villsvin skal utryddes i Norge.

[Tiltak for utryddelse av villsvin er beskrevet i en revidert handlingsplan hos regjeringen.no.](#)

Jegere som sender inn fullstendige prøvesett fra villsvin felt under jakt i Norge, kan få godtgjørelse. Prøvesett kan du hente på landbrukskontoret i Storgata 7. Godtgjørelsen er på 3000 kroner for hanndyr og 5000 kroner for sugge. Det er i tillegg innført en ordning hvor grunneiere kan få godtgjørelse på 4000 kroner pr. felte villsvin på sin eiendom.

Hvis du har mistanke om afrikansk svinepest, skal du melde fra til Mattilsynet umiddelbart.

[Les mer om situasjonen rundt afrikansk svinepest på Mattilsynets nettsider.](#)

Forskrift om utlegging av åte og foring av vilt § 6 gir et forbud mot å fore villsvin. Til villsvin er det kun tillatt å benytte åte i forbindelse med jakt, felling og fangst. Åte som legges ut til villsvin skal ikke være i større mengde enn at det normalt konsumeres i løpet av et døgnns tid.

Hvem gjør hva på landbrukskontoret:

Harald Nøding Østvik	Fagleder, skogbruk, nydyrking og jordlovsaker	951 43 054	Harald.noding.ostvik@halden.kommune.no
Bjørnar Strøm-Hågensen	Viltforvaltning, konsesjon- og delingssaker, naturmangfold	477 92 340	Bjornar.strom.hagensen@halden.kommune.no
Kari Elisabeth Schjerpen	Tilskuddsordninger i jordbruket, Innovasjon Norge, friluftsliv og naturmangfold	476 93 270	Kari.schjerpen@halden.kommune.no
Vibeke Julsrud	Tilskuddsordninger i jordbruket, friluftsliv og naturmangfold	928 60 482	Vibeke.julsrud@halden.kommune.no

Nyttige maler og lenker:

 Vil du å låne bor til jordprøvetaking? Landbrukskontoret har bor til utlån og esker, så ta kontakt!

 Har du alt av lovpålagt kompetansekrav og bevis som trengs for å handtere alt utstyr du bruker? [Se alle nyttige og lovpålagte kurs NLR arrangerer!](#)

 Handtering av plantevernmidler og journalføring: [Last ned mal plantevernjournal og les mer om sikre handtering av plantevern hos NLR.](#)

- Driveplikt og jordleieavtaler: [Les mer og finn mal for jordleieavtale hos kommunen.](#)
- Skal du dyrke opp areal? [Søk om nydyrking hos Landbruksdirektoratet.](#)
- Ønsker du trær til planting langs vassdrag? Ta kontakt med landbrukskontoret!
- Pollinatorvennlighet på eiendommen: [Les mer om hvordan du unngår spredning av fremmede arter fra hagen din og hvilke tiltak du kan gjøre for å ha en insektsvennlig hage.](#)
- Prosjekt på gang? [Søk midler hos Innovasjon Norge nå!](#)
- Viktige frister og søknadsskjemaer: [Se oversikt over frister til viktige ordninger hos Landbruksdirektoratet.](#)
- [Oppdatert mal for plantevernjournal](#)

Aktuelle arrangementer:

- Autorisasjonskurs plantevern – [se NLR sin kalender](#)
- [Skogkurs.no](#) - skogbrukets fellesorgan for kompetanseformidling
- 12. juni: Markvandring, Bondelaget, kommunen og vannområdet Haldenvassdraget inviterer til markvandring hos Glenn Ørebæk.
- Karbon Agro festival: 19. juni i Ås

Tidligere nyhetsbrev finner du på [kommunens nettside.](#)